

Netbeheer Nederland

Anna van Buerenplein 43A
2595 DA Den Haag

Postbus 90608

2509 LP Den Haag

070 205 50 00

secretariaat@netbeheernederland.nl

netbeheernederland.nl

Kenmerk

BR-2025-2170

Datum

30 september 2025

Behandeld door

Siemen Spoelstra

E-mail

sspoelstra@netbeheernederland.nl

Doorkiesnummer

070 205 50 00

Onderwerp

Consultatiereactie NBNL Implementatiewet herziene gasrichtlijn en uitvoering
herziene gasgasverordening

Geachte minister Hermans,

Bijgaand treft u de reactie van Netbeheer Nederland (hierna: 'NBNL') inzake de consultatie van de Implementatie herziene gasrichtlijn en uitvoering herziene gasverordening (hierna: 'Implementatiewet'), zoals ter consultatie voorgelegd op 20 juli 2025.

Voor de ontwikkeling van de waterstofmarkt is stabiel overheidsbeleid en een heldere marktordening noodzakelijk. Voor de marktordening introduceert de Implementatiewet een duidelijk kader. NBNL waardeert dat bij deze ordening is aangesloten bij de bestaande ordening in de Energiewet. Dit creëert de gewenste duidelijkheid door uitgangspunten als volledige verticale ontvlechting, publiek eigenaarschap en exclusieve taken voor het beheren, onderhouden en ontwikkelen van systemen.

NBNL waardeert dat de keuze is gemaakt om de regelgeving uit het Decarbonisatiepakket op beleidsneutrale wijze te implementeren, zonder aanvullend nationaal beleid. Voor de ontwikkeling van de waterstofmarkt is het wenselijk om duidelijkheid te creëren, maar gezien de fase waarin deze markt zich nu bevindt, geen onnodige aanvullingen te doen op de Europese regelgeving.

Deze consultatiereactie is als volgt gestructureerd: Allereerst gaat deze reactie in op een aantal voor NBNL relevante onderwerpen van de Implementatiewet. Aansluitend volgen de antwoorden van NBNL op de vier consultatievragen zoals opgenomen in het consultatiedocument. In de bijlage is tot slot de artikelsgewijze reactie opgenomen. Deze consultatiereactie is opgesteld namens alle transmissie- en distributiesysteembeheerders, NBNL ondersteunt ook de consultatiereactie van Gasunie.

IBAN NL51 ABNA 0613001036

BTW-nummer NL8185.25.101.B01

KvK-nummer 09175117

Aanwijzing systeembeheerders voor waterstofgas

In de Implementatiewet wordt de bevoegdheid van de minister voor het aanwijzen van onafhankelijke systeembeheerders uitgebreid met het aanwijzen van systeembeheerders voor waterstofgas. Evenals voor andere systemen kan een aanvraag voor aanwijzing als systeembeheerder voor waterstofgas gedaan worden door de eigenaar van een waterstofgassysteem. In de memorie van toelichting wordt terecht opgemerkt dat het kan voorkomen dat een initiatiefnemer van een waterstofgassysteem al vóór realisatie een aanwijzing wil aanvragen. NBNL betwijfelt of de nauwe afstemming tussen initiatiefnemers en de minister voldoende is voor het verkrijgen van financiering en vergunningen. Concreet is bijvoorbeeld voor het aanleggen van kabels en leidingen in de openbare grond toestemming van de gemeente nodig. De procedures van dergelijke activiteiten zijn voor transmissie- en distributiesysteembeheerders vaak afwijkend dan die voor andere bedrijven (vergelijk de diverse gemeentelijke Verordeningen Ondergronds Infrastructuren). Ook is de vraag of er op basis van artikel 2.67 in de Energiewet 'monopolie wettelijke taken en uitzonderingen', een initiatiefnemer die nog geen aangewezen systeembeheerder voor waterstofgas is, een waterstofsysteem mag ontwikkelen (zie artikel 3.25 in de Energiewet 'beheren, onderhouden en ontwikkelen'). NBNL verzoekt om niet alleen in de memorie van toelichting de nauwe afstemming te benoemen, maar hier ook in de wet juridische kaders voor te geven. Dit zou mogelijk kunnen via een 'tijdelijke, of voorwaardelijke aanwijzing', met taken die zich beperken tot het ontwikkelen en realiseren van een waterstofnet. Tot slot gaat NBNL er van uit dat bij een aanwijzing van een systeembeheerder voor waterstofgas, de minister tegelijkertijd via het derde lid van artikel 3.37 in de Energiewet 'gebiedsindeling transmissie- en distributiesysteembeheerders' het bijbehorende verzorgingsgebied van de desbetreffende systeembeheerder vastlegt. Deze samenhang zou toegevoegd moeten worden aan de memorie van toelichting.

Balanceren van het systeem voor waterstofgas

In de Implementatiewet zijn weinig regels opgenomen over het balanceren van systemen voor waterstofgas. In lijn met het uitgangspunt om het Decarbonisatiepakket beleidsarm te implementeren zijn ook in de Implementatiewet weinig regels opgenomen over dit onderwerp. NBNL is echter van mening dat voor een efficiënte markt het wel wenselijk kan zijn om de rol van balanceringsverantwoordelijke voor waterstofgas wettelijk vast te leggen. NBNL merkt op dat ook voor gas in de Europese Gasrichtlijn en -verordening zelf weinig regels zijn opgenomen. De regelgeving voor het balanceren van het gassysteem is grotendeels afkomstig van de gedelegeerde Verordening 312/2014 ('NC BAL'), de Europese Netcode inzake gasbalancerings van transmissienetten.

Juist het opnemen van een aparte rol voor balanceringsverantwoordelijke voor waterstofgas zal ervoor zorgen dat de balanceringsdiensten zo economisch mogelijk uitgevoerd kunnen worden. Daarnaast kan dit netgebruikers ondersteunen in hun verantwoordelijkheid om hun balanceringsportfolio's zodanig in balans te brengen om zo de noodzaak tot het nemen van balanceringsacties door transmissie- en distributiesysteembeheerders voor waterstofgas (de verantwoordelijkheid die voortvloeit uit artikel 3.50) tot een minimum te beperken (Verordening artikel 3 lid e).

De suggestie zoals opgenomen in de memorie van toelichting, dat tijdens onderhandelende derdentoegang afspraken over balanceringsverantwoordelijkheid in overeenkomsten tussen aangeslotenen, systeemgebruikers, marktdeelnemers en systeembeheerders kunnen worden vastgelegd, is zoals het er nu naar uit ziet voldoende voor het transmissie- en distributiesysteem. Daar zijn en worden afspraken over gemaakt in de bilaterale contracten tussen de systeembeheerder

en aangeslotenen en/of netgebruikers. Uiteindelijk moeten er verplicht wettelijke regels worden vastgesteld (na 2033), daarom lijkt het verstandig zijn om nu alvast een grondslag in de wet te creëren en voor te sorteren op lange termijn zekerheid en op het creëren van een opening voor lagere regelgeving. Wettelijke vastlegging kan het ook makkelijker maken om verantwoordelijkheden te beleggen en kosten van (nood)balanceeracties te verhalen. Toekomstige regelgeving zal wel rekening moeten houden met de contracten die reeds zijn gesloten tussen Hynetwork als beoogd transmissiesysteembeheerder en afnemers.

Beheer van systemen voor waterstofgas

NBNL kan zich vinden in de voorgestelde definities rondom het beheer van distributiesystemen voor waterstofgas. Naar de mening van NBNL zijn deze definities in de Gasrichtlijn namelijk al beperkend. Wat betreft waterstofterminals had NBNL graag gezien dat in de Gasrichtlijn onderkend was dat het (dual) aansluiten van waterstofterminals op zowel transmissie- als distributiesystemen voor waterstofgas tot een (kosten-)efficiënt systeem kan leiden. NBNL waardeert dat dit in de memorie van toelichting wel wordt erkend. De gezamenlijke systeembeheerders zullen het uitgangspunt om tot een (kosten-)efficiënt waterstofsysteem te komen in brede zin meenemen in de projecten die zij voornemens zijn gezamenlijk uit te werken.

Voor een (kosten-)efficiënt waterstofsysteem is opslag noodzakelijk. Naast diverse vormen van opslag op het transmissiesysteem, is opslag ook voor distributiesystemen van belang, met name voor het kunnen balanceren van deze systemen (zie bijvoorbeeld overweging 80 uit de Richtlijn). Naast de relevantie van opslag voor het waterstofsysteem zelf (balancering en leveringszekerheid), heeft lokale waterstofopslag ook een essentiële functie in het integrale energiesysteem: kostenreductie door productie op momenten met lage stroomprijzen (veel zon en wind) en verlichting van netcongestie door lokale conversie en buffering. Omdat naar verwachting vóór 2040 geen landelijk dekkend waterstofnet beschikbaar is, is lokale opslagcapaciteit onmisbaar. Gezien de technische noodzaak van opslag, moet wettelijk geborgd worden dat als de markt deze activiteit (op een deel van een systeem) niet oppakt, infrastructuurbedrijven kleinere onder- of bovengrondse, eenvoudig replaceerbare waterstofopslaginstallaties (dus niet zijnde waterstofopslagsystemen) in eigendom mogen hebben en beheren. NBNL is van mening dat 3.19, lid 2, onder a, sub 1^o deze mogelijkheid biedt, maar verzoekt om dit in de memorie van toelichting te expliciteren.

Waterstofpilots

De Implementatiewet regelt dat de relevante consumentenbeschermingsartikelen in de Energiewet ook van toepassing worden op eindafnemers van waterstofgas. Dit is in lijn met het 'Tijdelijk kader waterstofpilots' van de Autoriteit Consument en Markt (hierna: 'ACM'), op grond waarvan op dit moment enkele waterstofpilots in de gebouwde omgeving, in afwachting van wetgeving, door de ACM worden gedoogd. Om deze waterstofpilots op basis van wetgeving juridisch mogelijk te maken, moeten echter ook nog andere aspecten wettelijk geborgd worden, bijvoorbeeld de veiligheid en aanwijzing als systeembeheerder voor waterstofgas met bijbehorende taken. NBNL gaat graag in gesprek om te verkennen of ook deze aspecten in de Implementatiewet voldoende zijn uitgewerkt om het 'Tijdelijk kader waterstofpilots' overbodig te maken. Zo is één van onze vragen of een aanwijzing als systeembeheerder voor waterstofgas, met bijbehorende verplichtingen als de aansluitaak, leveringszekerheid, kwaliteitsborging, calamiteitenplan en het opstellen van een investeringsplan, wel passend is voor deze waterstofpilots. De suggestie uit de memorie van toelichting om voor deze waterstofpilots gebruik te maken van een ontheffing voor een geografisch afgebakend

distributiesysteem voor waterstofgas, verlicht onzes inziens niet de hierboven genoemde verplichtingen.

Aansluit- en transporttaak gas en waterstofgas

De formulering van de aansluitaak (artikel 3.40/3.40a) in de Energiewet geeft alleen de mogelijkheid om aanvragen voor aansluitingen te weigeren indien de benodigde capaciteitsuitbreiding economisch onverantwoord is. Deze weigeringsgrond zal, in lijn met de tekst van de Gasrichtlijn, moeten worden uitgebreid voor de gevallen dat de realisatie van de aansluiting zelf economisch onverantwoord is.

De formulering van de transporttaak (artikel 3.47/3.47a) lijkt ervoor te zorgen dat transmissiesysteembeheerders voor gas en voor waterstof voor bepaald categorieën aangesloten economisch onverantwoorde capaciteitsuitbreidingen moeten realiseren, zelfs voordat dergelijke investeringen zijn opgenomen in een vastgesteld investeringsplan. Economisch onverantwoorde investeringen door systeembeheerders verhogen de kosten (voor het gebruik) van het gehele systeem en leiden ertoe dat de kosten voor alle gebruikers (waaronder voor huishoudens) onnodig stijgen.

Spoedige implementatie van dit wetsvoorstel is cruciaal om tempo te behouden

Zowel marktpartijen als systeembeheerders wachten op wettelijke zekerheid; hoe eerder die er is, hoe sneller investeringen en opschaling volgen. De ACM kan pas als toezichthouder optreden en Hynetwork certificeren als systeembeheerder na inwerkingtreding van de wet, terwijl dit essentieel is voor marktvertrouwen en de ontwikkeling van verdere Europese regelgeving via ENNOH (de Europese koepel van waterstofsysteembeheerders). Een late toetreding beperkt Nederlandse invloed op Europese netwerkcodes. NBNL pleit daarom voor versnelling, desnoods via een ander wetsvoorstel, bijvoorbeeld via de implementatie van het Electricity Market Design (EMD) in de Energiewet.

Daarnaast is versnelling van vergunningverlening, zoals voorzien in het Europese Decarbonisatiepakket, onmisbaar om bestaande gasleidingen tijdig om te bouwen naar waterstofleidingen. Bij implementatie van dit pakket per 1 juli 2027 komt deze versnelling te laat, omdat de meeste vergunningen al de komende 1 tot 2 jaar zullen worden aangevraagd. NBNL stelt daarom voor om bepalingen over versnelde vergunningverlening zo snel mogelijk in de Omgevingswet te implementeren, bijvoorbeeld via de lopende implementatie van de RED III versnellingsgebieden in de Omgevingswet. Dit wetsvoorstel ligt al voor bij de Raad van State maar zou kunnen worden aangepast via een Nota van Wijziging.

Antwoorden op de open vragen

Consultatievraag 1: Acht u het wenselijk dat distributiesystemen voor waterstofgas enkel beheerd mogen worden door een partij of partijen waarvan de aandelen direct of indirect berusten bij één of meer openbare lichamen? Kunt u dit toelichten?

NBNL acht het zeer wenselijk om in de Implementatiewet de eerder gemaakte principiële keuzes uit de Energiewet te handhaven, te weten dat eigendom van de systemen voor transport (transmissie en distributie) van energie in publieke handen moet zijn. NBNL ziet hiervoor de volgende argumenten:

1. Gezien het strategische en maatschappelijke belang van deze vitale infrastructuur, is er meer zeggenschap over deze infrastructuren wenselijk dan in wet- en regelgeving is vast te leggen. Publiek eigendom borgt leveringszekerheid, betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid. NBNL pleit er daarom voor om het bestaande privatiseringsverbod niet alleen van toepassing te verklaren op het transmissiesysteem voor waterstofgas, maar ook op de distributiesystemen voor waterstofgas.
2. Een marktordening met publiek eigendom van de netten sluit tevens aan bij de recente keuze van de Tweede Kamer die gemaakt is voor de collectieve warmtenetten. Tezamen met methaan en elektriciteit draagt dit volgens NBNL daarmee bij aan een uniforme ordening van alle vier de essentiële energieketens uit het Nationaal Plan Energiesysteem.
3. Waterstofsysteem die geen onderdeel uitmaken van het integrale energiesysteem, zoals bestaande waterstofsysteem en waterstofsysteem in geografisch afgebakende gebieden, kunnen – binnen de kaders zoals gedefinieerd in de Gasrichtlijn en Implementatiewet – wel in privaat eigendom zijn.
4. Tot slot vereenvoudigt publiek eigendom de sturing vanuit de overheid om de gehele waterstofketen gecoördineerd te ontwikkelen. Immers, met publiek eigenaarschap wordt publieke sturing mogelijk op de realisatie van de noodzakelijke infrastructuur om vraag en aanbod met elkaar te verbinden en zo de waterstofmarkt op gang te brengen. Het is daarbij voor publieke partijen – meer dan voor marktpartijen – mogelijk om rekening te houden met vermeden maatschappelijke kosten, zoals investeringen in het elektriciteitsnet.

Consultatievraag 2: Acht u het wenselijk dat er één, enkele of meerdere partijen zijn die in een eigen gebied distributiesystemen voor waterstofgas ontwikkelen en beheren? Kunt u dit toelichten?

De waterstofmarkt bevindt zich nog in een beginstadium. Waterstof(dragers) zijn essentieel voor de verduurzaming van de industrie als grondstof of voor energetisch gebruik. De waterstofinfrastructuur die nodig is voor de waterstofmarkt ontwikkelt zich parallel of bij voorkeur iets vooruitlopend op deze markt.

Onze verwachting is dat in de periode tot 2040 de omvang van de waterstofmarkt voor distributie in Nederland beperkt zal zijn. Om deze reden is NBNL tijdens deze beginfase voorstander van het ontwikkelen van distributienetten vanuit één centrale organisatie voor waterstofdistributie. Door dit vanuit één organisatie te coördineren ontstaan schaalvoordelen en kan de ontwikkeling van kennis, uitgangspunten voor veiligheid en techniek, processen en werkwijzen het meest efficiënt worden vormgegeven.

Een barrièrevrije markt voor producenten en afnemers faciliteert de marktontwikkeling. Daarom is NBNL er voorstander van om het balanceren van het gehele Nederlandse waterstofsysteem (zowel transmissie als distributie) te organiseren in één entry-exitsysteem. Voor industriële bedrijven ontstaat hierdoor een gelijk speelveld. Ook beperkt een centrale organisatie het aantal aanspreekpunten voor

bedrijven en overheden. Tot slot is de samenwerking met de transmissiesysteembeheerder voor waterstofgas eenvoudiger te organiseren. De gezamenlijke systeembeheerders zijn voornemens hier een centrale organisatie voor in te richten.

Afhankelijk van de ontwikkeling van de waterstofmarkt kan op een later moment een groter aantal distributiesysteembeheerders voor waterstofgas meer voor de hand liggen. Bijvoorbeeld als waterstof breder toegepast zal worden in de industrie, of eventueel andere sectoren. Hergebruik van bestaande distributiesystemen voor gas kan dan een efficiënte wijze zijn om deze klanten aan te sluiten op waterstofgas.

Voor de volledigheid merkt NBNL op dat per gebied exclusiviteit noodzakelijk is. Zonder exclusiviteit kunnen er in een gebied meerdere distributiesystemen voor waterstofgas naast elkaar ontstaan. Vanwege de sub-additiviteit van dergelijke systemen is dit inefficiënt. Dit leidt tot hogere kosten voor zowel systeembeheerders als klanten. Dat is onwenselijk.

Consultatievraag 3: Acht u het wenselijk dat verzorgingsgebieden worden aangewezen en dat distributiesystemen worden ontwikkeld vanuit:

- a) Centrale coördinatie: sturen op landelijk dekkende ontsluiting van exclusieve verzorgingsgebieden. Voor alle gebieden dient er een distributiesysteembeheerder aangewezen te worden.*
- b) Bottom-up benadering: beginnen met op aanvraag aanwijzen van eerste verzorgingsgebieden waar distributiesystemen tegen acceptabele risico's kunnen worden aangelegd.*
- c) Hybride benadering: beginnen met op aanvraag aanwijzen van eerste exclusieve verzorgingsgebieden waar distributiesystemen tegen acceptabele risico's kunnen worden aangelegd. Parallel kan voor de gebieden waar de ontwikkeling van verzorgingsgebieden niet bottom-up van de grond komt, vanuit een centraal ontwikkelkader de ontwikkeling gecoördineerd worden.*

Kunt u dit toelichten?

Zoals beschreven in het antwoord op vraag 2 is NBNL voorstander van een centrale organisatie voor waterstofdistributie. Samen met de transmissiesysteembeheerder voor waterstofgas kan deze organisatie de ontwikkeling van de benodigde waterstofinfrastructuur voor de ontsluiting van de regionale industrie (waaronder cluster 6) coördineren. Vanuit deze samenwerking zullen de systeembeheerders gezamenlijk per cluster het waterstofsysteem met de laagste maatschappelijke kosten kunnen ontwerpen. Zoals aangetoond in HyRegions 2 zal dit vaak een combinatie van hoge- en lagedruk infrastructuur zijn. De hoogte van de maatschappelijke kosten voor het realiseren en beheren van de aansluiting bepaalt welke partij welk deel van het 'clustersysteem' en de aansluitingen realiseert. Zodra meer inzicht is verkregen in de kostendrijvers, is NBNL voorstander van het opnemen van een duidelijk onderscheid tussen transmissie en distributie in lagere regelgeving. NBNL hecht hier waarde aan en wil vaart maken om dit onderscheid zo snel mogelijk duidelijk te krijgen.

Voor een efficiënt energiesysteem zijn naast waterstof ook de andere energiesystemen relevant. Om deze reden zal de centrale organisatie voor waterstofdistributie ook moeten samenwerken met de huidige systeembeheerders, in het bijzonder de systeembeheerders voor gas. Deze samenwerking is relevant om verschillende redenen. In de eerste plaats omdat industriële (gasverbruikende) bedrijven die willen verduurzamen in gesprek gaan of zijn met hun huidige systeembeheerder voor gas. Ten

tweede omdat verduurzamingsopties niet alleen afhankelijk van het bedrijfsproces zijn, maar ook van de locatie van het bedrijf ten opzichte van de energie-infrastructuur. En tot slot omdat de verwachting is dat bedrijven die willen verduurzamen via waterstof, in de beginfase hun nieuwe aansluiting op het waterstofsysteem zullen combineren met hun bestaande aansluiting op het systeem voor gas.

NBNL merkt op dat tijdens de huidige ontwikkelfase van de waterstofmarkt er geen sprake zal zijn van een landelijk dekkende ontsluiting. Wel is het belangrijk om nu te starten met de eerste concrete projecten en deze gezamenlijk uit te werken. Daarom willen de gezamenlijke systeembeheerders vanuit de centrale organisatie in een beperkt aantal gebieden waar sprake is van een duidelijke clustering van klanten samen met het ministerie van Klimaat en Groene Groei (hierna: 'KGG') aan de slag. Aanvullend hierop zullen de komende jaren mogelijk andere kansrijke initiatieven zich ontwikkelen. Met de centrale organisatie wordt het mogelijk om deze initiatieven uniform op te pakken en waar relevant gezamenlijk nader uit te werken.

Consultatievraag 4: Acht u het wenselijk dat een infrastructuurbedrijf in opdracht van een derde productie-installaties voor waterstofgas mag aanleggen, onderhouden en ter beschikking stellen? Kunt u uw antwoord toelichten?

NBNL acht het wenselijk dat een infrastructuurbedrijf in opdracht van een derde productie-installaties voor waterstofgas kan aanleggen, onderhouden en ter beschikking stellen. Voor het ontwikkelen van zowel de waterstofmarkt als het integrale energiesysteem van de toekomst zijn elektrolyzers een essentieel onderdeel.

Er zijn enkele infrastructuurbedrijven die specifieke kennis van en ervaring hebben in het aanleggen, onderhouden en ter beschikking stellen van elektrolyzers. Het benutten van deze kennis en ervaring is juist bevorderlijk voor het ontwikkelen van de waterstofmarkt.

De huidige ruimte draagt bij aan een flexibeler en robuuster energiesysteem dat beter is toegerust op de uitdagingen van de toekomst. Met de huidige regelgeving – dat infrastructuurbedrijven alleen in opdracht van derden en na toetsing van de terbeschikkingstelling geldende afspraken door de ACM productie-installaties voor waterstofgas mogen aanleggen – ziet NBNL voldoende gewaarborgd dat deze kennis en ervaring benut kan worden, zonder dat dit marktverstoringe werking heeft.

NBNL is van harte bereid om deze reactie nader (mondeling) toe te lichten, en denkt graag mee bij de eventuele vervolgstappen en de verdere uitwerking in het Energiebesluit en de Energieregeling.

Met vriendelijke groet,

Jinny Moe Soe Let
Directeur Beleid en Communicatie

Bijlage 1: Artikelsgewijze opmerkingen

Hoofdstuk 1

Artikel	Tekst en toelichting
1.1. Definitie actieve afnemer	In de definitie van “actieve afnemer” moet worden verduidelijkt dat een actieve afnemer alleen kan afnemen en invoeden via een aansluiting van dezelfde systeembeheerder. Het moet uit de definitie dus duidelijk worden dat een (actieve) afnemer die afneemt bij een DSB, niet kan invoeden bij de TSB en dat een (actieve) afnemer die afneemt van het TSB niet kan invoeden via een DSB.
1.1 Definitie congestie	Aan de definitie van congestie is wel waterstofgas toegevoegd, echter in tegenstelling tot elektriciteit en gas is er geen aparte definitie van congestie voor waterstofgas opgenomen. Dit terwijl in de verdere wet wel wordt gesproken over ‘congestie voor waterstofgas’, bijvoorbeeld in artikel 3.47a. NBNL verzoekt om de definitie ‘congestie van waterstofgas’ aan artikel 1.1 toe te voegen en hiervoor aan te sluiten bij de definitie van ‘congestie van gas’.
1.1 Definitie delen van energie	Door de uitbreiding van de begripsomschrijving van ‘actieve afnemer’ wordt het delen van energie ook mogelijk voor actieve afnemers van gas om energie te delen. Deze mogelijkheid is niet benoemd in de Gasrichtlijn. NBNL gaat ervan uit dat het hier een omissie betreft aangezien in de UHT-versie van de Implementatiewet met betrekking tot het EMD-pakket ‘delen van energie’ wel beperkt is tot elektriciteit. NBNL acht uitbreiding van het delen van energie naar actieve afnemers van gas vanuit perspectief van maatschappelijke kosten onwenselijk en verzoekt om in de UHT-versie van de Implementatiewet met betrekking tot het Decarbonisatiepakket toe te lichten dat ‘delen van energie’ enkel betrekking heeft op actieve afnemers van elektriciteit.

1.1. Definitie distributiesysteem voor waterstofgas	NBNL kan zich vinden in de voorgestelde definitie van distributiesysteem voor waterstofgas. Zoals verwoord in de hoofdttekst hecht NBNL er waarde aan dat de ruimte die de Gasrichtlijn biedt voor het beheer van distributiesysteem voor waterstofgas niet verder wordt beperkt.
1.1 Definitie gas uit hernieuwbare bronnen	De Energiewet hanteert een veel nauwere definitie dan de Gasverordening en Gasrichtlijn (hernieuwbaar gas) waardoor het toepassingsbereik van het Decarbonisatiepakket ten onrechte wordt ingeperkt en decarbonisatie door middel van RFNBO's wordt verhinderd. Deze definitie zal in lijn met de definitie uit de herziene Gasrichtlijn moeten worden herzien om onder andere ook RFNBO's (waaronder e-methaan) onder de definitie van "gas uit hernieuwbare bronnen" te kunnen laten vallen.
1.1 Definitie ondersteunende dienst voor waterstofgas	De definitie van "ondersteunende dienst voor waterstofgas" omvat (in tegenstelling tot gas) geen "met inbegrip van het opvangen van fluctuaties in systeembelasting, menging en injectering van inerte gassen". Betreft dit een bewuste keuze, anders zou deze tussenzin toegevoegd kunnen worden.
1.1 Definitie Transmissiesysteem voor waterstofgas	De definitie in de Gasrichtlijn spreekt over netten, terwijl de Energiewet spreekt over systemen. Systemen kunnen ook waterstofopslagsystemen of terminals zijn. De voorgestelde definitie van transmissiesystemen voor waterstofgas kan daarmee verkeerd geïnterpreteerd worden. Suggestie om te expliciteren dat met 'zulke systemen' transmissiesystemen voor waterstofgas worden bedoeld. <i>transmissiesysteem voor waterstofgas</i>: een stelsel van leidingen en daarmee verbonden hulpmiddelen voor het transport van waterstofgas met een hoge zuiverheidsgraad, met name een systeem dat waterstofinterconnectoren omvat of dat rechtstreeks is aangesloten op waterstofopslagsystemen, waterstofterminals of twee of meer waterstofinterconnectoren, of dat

	voornamelijk dient voor het transport van waterstofgas naar andere transmissie- of distributiesystemen voor waterstofgas, waterstofopslagsystemen of waterstofterminals, zonder de mogelijkheid uit te sluiten voor transmissiesystemen voor waterstofgas om aangesloten afnemers rechtstreeks te beleveren.
1.1 Definitie waterstofgas	Er is in de Implementatiewet voor gekozen om de bestaande definitie voor waterstofgas te schrappen. Als argumentatie wordt gegeven dat de Gasrichtlijn ook geen definitie heeft opgenomen. Echter, er zijn ook andere voorbeelden van definities die in de Energiewet afwijken van die in de Gasrichtlijn, bijvoorbeeld de definitie van gas. NBNL verzoekt om de huidige definitie van waterstofgas in de Energiewet te handhaven en zo helderheid te bieden over wat onder waterstofgas in het kader van de Energiewet moet worden verstaan.
1.1 Definitie waterstofopslagsysteem	Voor het doelmatig en efficiënt beheren van distributiesystemen voor waterstofgas is het noodzakelijk om op dit systeem opslag aan te sluiten. Zie ook de hoofdtekst van deze reactie. In de vertaling van de definitie voor waterstofopslag naar de Nederlandstalige versie van de Gasrichtlijn is het onderscheid tussen grootschalige en kleinschalige opslag minder eenduidig dan de oorspronkelijke Engelstalige versie (<i>hydrogen storage</i> en <i>hydrogen storage installations</i>). Deze onduidelijkheid is overgenomen in de definitie van waterstofopslagsysteem in de Implementatiewet. Verzoek om de definitie van waterstofopslagsysteem in de Implementatiewet als volgt te verduidelijken: <i>systeem voor de opslag van waterstofgas met een hoge zuiveringsgraad:</i> <i>a) inclusief het gedeelte van een waterstofterminal dat voor opslag wordt gebruikt, maar met uitzondering van het gedeelte dat wordt gebruikt voor productiehandeling en met uitzondering van een systeem voor de opslag van waterstofgas dat uitsluitend ten dienste staat van een transmissie en distributiesysteembeheerder voor</i>

	<i>waterstofgas bij de uitvoering van zijn wettelijke taken of verplichtingen; en</i> <i>b) inclusief grote, met name ondergrondse, waterstofopslaginstallaties, maar exclusief kleinere <u>onder- of bovengrondse</u>, eenvoudig replaceerbare waterstofopslaginstallaties;</i>
1.1. Definitie balanceringsverantwoordelijke voor waterstofgas	Het wettelijk vastleggen van een aparte rol voor balanceringsverantwoordelijke kan wenselijk zijn voor een efficiënte markt. Dit kan bijdragen aan economische uitvoering van balanceringsdiensten en aangeslotenen en netgebruikers helpen hun portfolio's beter in balans te brengen, waardoor ingrijpen door systeembeheerders beperkt kan blijven. Hoewel er nu via bilaterale contracten afspraken worden gemaakt, is het verstandig om alvast een wettelijke grondslag te creëren met het oog op toekomstige regelgeving na 2033. Zie ook onze reactie op afdeling 2.4 balanceren.
1.1 Ontbrekende definities	Algemeen: in de Implementatiewet zijn enkele definities uit de Gasrichtlijn niet opgenomen, mogelijk omdat deze ook in de Gasverordening staan en daardoor al rechtstreekse werking hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld om de definities van entry-exit systeem, koolstofarme waterstof en waterstofkwaliteit. Als deze definities inderdaad niet zijn opgenomen in de Implementatiewet omdat ze tevens opgenomen zijn in de Gasverordening, verzoekt NBNL om dit expliciet te benoemen in de memorie van toelichting. Ontbrekende definities: NBNL constateert dat voor een aantal begrippen geen definitie opgenomen is en verzoekt om voor onderstaande begrippen alsnog een definitie toe te voegen aan de Implementatiewet. <i>balanceringsverantwoordelijke voor waterstofgas</i>: het begrippencluster balanceringsverantwoordelijken is niet uitgebreid met de balanceringsverantwoordelijke voor waterstofgas. NBNL verzoekt om deze definitie wel toe te voegen aan het begrippencluster en deze te definiëren naar analogie van de balanceringsverantwoordelijke voor gas. Zie ook

	de hoofdtekst en de artikelsgewijze reactie op afdeling 2.4 balanceren. <i>industriële afnemer</i>: Dit begrip wordt op vier verschillende plekken in de implementatiewet gebruikt, maar wordt niet gedefinieerd (overigens ook niet in de Gasrichtlijn). Om duidelijkheid te creëren over de wettelijke taken van systeembeheerders is een definitie van “industriële afnemer” echter wel wenselijk. <i>onbehandelde fossiele gassen</i>: artikel 2.4a doorlooptijd langetermijnovereenkomsten gas introduceert ‘onbehandelde fossiele gassen’. Hier wordt echter geen definitie van gegeven in de Implementatiewet, zoals dat ook niet in de Gasrichtlijn gebeurt.
1.2 andere gasvormige stoffen	Met de toevoeging van waterstofgas aan de Energiewet dient ook dit artikel uitgebreid te worden met ‘waterstofgas’.
1.3 aansluitingen	In de Energiewet is er ten onrechte van uitgegaan dat het invoeden van gas enkel op grote aansluitingen plaatsvindt. Echter, ook op kleine aansluitingen kan er sprake zijn van het invoeden van gas. NBNL acht het wenselijk om het juridisch kader voor alle invoeders van gas gelijk te trekken en hiervoor aan te sluiten bij het kader voor grote aansluitingen. De regels voor kleine aansluitingen, in het bijzonder consumentenrechten, leveranciersmodel en meetverantwoordelijkheid, passen namelijk niet bij de bedrijfsmatige en specialistische activiteiten van het invoeden van gas. Om deze reden verzoekt NBNL om aan artikel 1.3 aansluitingen een nieuw vierde lid toe te voegen: <i>4. Een invoeder van gas wordt voor de toepassing van deze wet aangemerkt als een aangeslotene met een grote aansluiting, ook indien de invoeder feitelijk beschikt over een kleine aansluiting.</i>

Hoofdstuk 2

Artikel	Tekst en toelichting
2.2 meer marktdeelnemers op één aansluiting	De Gasrichtlijn Artikel 3 lid 1, geeft slechts aan dat afnemers het recht hebben om aardgas en waterstof te <u>kopen</u> met behulp van meerdere <u>leveringscontracten</u> . Het bevat geen voorschriften rondom het faciliteren van meerdere contracten voor het terugleveren en/of peer-to-peer handel voor invoeding. Gezien de significante additionele kosten die gemoeid zijn om een slechts zeer beperkte potentiële doelgroep te faciliteren, is het verzoek van NBNL om de definitie aan te passen en voor aardgas en waterstof strikt in te perken tot wat de Gasrichtlijn vereist.
2.24 meldplicht in het kader van leveringszekerheid en 2.25a maatregelen leveringszekerheid waterstofgas	In artikelen 2.24 en 2.25a zijn regels opgenomen die betrekking hebben op leveranciers van waterstofgas. Deze artikelen houden geen rekening met 'stand alone' systemen waarop maar één producent is aangesloten. Het faillissement van een dergelijke producent heeft verstreckende gevolgen voor afnemende eindgebruikers (waaronder huishoudelijk eindafnemers of micro-ondernemingen) op dergelijke systemen. Daarnaast is de rol van de transmissiesysteembeheerder voor waterstofgas nihil op deze systemen. Op dergelijke systemen kan het wenselijk zijn ook de producent een meldplicht in het kader van leveringszekerheid op te leggen. Tevens zou het meer voor de hand liggen om de distributienetbeheerder toe te voegen als partij waar de melding aan gedaan kan worden. Aanvullend goed te weten dat in Duitsland dergelijke branders ook voor industriële installaties en installaties in de utiliteit worden ontwikkeld.
2.25a maatregelen leveringszekerheid waterstofgas	In waterstofpilot Stad aan 't Haringvliet wordt onderzocht of leveringszekerheid geborgd kan worden door de inzet van een multi-fuel ketel. Deze ketel functioneert zowel op gas als op waterstofgas. Hiervoor zijn geen handelingen aan de ketel benodigd. In het geval van een

	calamiteit kan omgeschakeld worden van waterstofgas naar gas. Om het borgen van leveringszekerheid via een dergelijke ketel ook wettelijk mogelijk te maken, is het verzoek om aan dit artikel expliciet toe te voegen dat leveringszekerheid ook via een andere energiedrager geborgd kan worden.
2.26 voorkomen beëindiging levering	De tekst die is toegevoegd om de Gasrichtlijn te implementeren kan verkeerd worden geïnterpreteerd. Suggestie is om achter 'vergunninghouder' in het eerste lid en 'kleine aansluiting' in het eerste, tweede en derde lid, een komma te plaatsen. Hierdoor wordt de tekst beter leesbaar en wordt verduidelijkt dat het artikel betrekking heeft op zowel vergunninghouders (elektriciteit en gas), als leveranciers van waterstofgas.
2.32 Bewaarplicht leveranciers	De verwijzing naar artikel 44, derde lid Richtlijn 2024/1788 lijkt niet te kloppen. Art 44, derde lid van de Richtlijn gaat over taken DSB's en niet over verplichtingen van leveranciers.
2.33 Uitzonderingen actieve afnemer van elektriciteit	De onderstreepte toevoeging aan de titel "uitzonderingen actieve afnemer <u>van elektriciteit</u> " lijkt niet te kloppen. De uitzondering van het eerste lid zou onzes inziens ook moeten gelden voor actieve afnemers van gas.
Afdeling 2.4 balanceren	Als de taak balanceren van waterstofgas wordt toegevoegd aan artikel 3.50, kan het wenselijk zijn om in afdeling 2.4 expliciet de rol van balanceringsverantwoordelijke voor waterstofgas op te nemen. Het creëren van een wettelijke grondslag draagt bij aan lange termijn zekerheid en maakt het eenvoudiger om verantwoordelijkheden en kostenverdeling juridisch te verankeren.

Hoofdstuk 3

Artikel	Tekst en toelichting
Algemeen	Via de Implementatiewet wordt de consumentenbescherming van aangeslotenen binnen de waterstofpilots wettelijk geborgd. Echter, we missen ten aanzien van deze pilots de benodigde uitzonderingen ten aanzien van hoofdstuk 3 (certificering, aanwijzing, Investeringsplan) of andere wijze waardoor het 'Tijdelijk kader waterstofpilots' van de ACM overbodig wordt. Zie ook de hoofdtekst.
3.2 j en k	Schrijfwijze: bij de toevoegingen onder «j» en «k» is een dubbel "een" opgenomen. Dit dient te worden geschrapt.
3.25 beheren, onderhouden en ontwikkelen	In artikel 44 lid 2 van de Gasrichtlijn is opgenomen dat regulerende instanties kunnen besluiten om distributiesysteembeheerders voor gas verantwoordelijkheid te geven voor het waarborgen van een efficiënt gaskwaliteitsbeheer in hun systemen, indien nodig voor systeembeheer als gevolg van de injectie van hernieuwbaar en koolstofarm gas. In de Implementatiewet is deze bevoegdheid niet aan de ACM toegekend. Om de stijgende invoeding van gas uit hernieuwbare bronnen te kunnen faciliteren, werken de gezamenlijke systeembeheerders voor gas aan het geschikt maken van het gasnet voor reversed flow. Om de gaskwaliteitsverschillen tussen de distributiesystemen voor gas en het transmissiesysteem voor gas te kunnen overbruggen, is het noodzakelijk dat distributiesysteembeheerders voor gas de mogelijkheid krijgen om gas te behandelen. Aanvullend, in de Gasrichtlijn is een dergelijke bepaling ook opgenomen voor systeembeheerders voor waterstofgas (Gasrichtlijn artikel 50, lid 3).
3.34 investeringsplannen	De implementatiewet stelt op wetsniveau dezelfde voorschriften aan een investeringsplan voor systeembeheerders voor waterstofgas als die op dit moment gelden voor systeembeheerders voor elektriciteit en gas.

	NBNL verzoekt om bij de uitwerking in de onderliggende regelgeving rekening te houden met de huidige ontwikkelfase van systemen voor waterstofgas door waar mogelijk minder (stringente) voorschriften op te nemen. NBNL gaat hier graag over in gesprek. Aanvullend, in de memorie van toelichting is opgenomen dat de Investeringsplannen van een distributiesysteembeheerder voor waterstofgas gescheiden moet zijn van een distributiesysteembeheerder voor gas. In de wetstekst zien wij dit voorschrift echter niet terug.
3.37 gebiedsindeling transmissie- en distributiesysteembeheerders	Voor onze reactie op artikel 3.37 gebiedsindeling transmissie- en distributiesysteembeheerders verwijzen we naar de hoofdtekst van onze reactie. Aanvullend merken we op dat het nieuwe lid 3 tenminste een verplichtend karakter moet hebben en niet volstaan kan worden met een 'kan-bepaling'.
3.40 aansluiten gas, derde lid, onderdeel c (oud)	In artikel 3.40, lid 3 is een aantal situaties omschreven waarin een verzoek niet leidt tot een taak voor de systeembeheerder. NBNL is van mening dat sub c (oud) van dit lid niet alleen tot doel heeft om het doelmatig beheer van het systeem te waarborgen, maar ook een bijdrage levert aan het verduurzamen van het energiesysteem; zoals sub a van lid 3 dat ook beoogt. In artikel 3.27 van het Energiebesluit is de werking van artikel 3.40, lid 3, sub c immers beperkt tot kleine aansluitingen. De energievraag achter deze aansluitverzoeken voor het onttrekken van gas kunnen ook op andere wijzen worden vervuld dan met gas. Om deze reden verzoekt NBNL om sub c (oud) te handhaven en niet toe te voegen aan sub c (nieuw).
3.40 aansluiten gas, derde lid, onderdeel c (nieuw)	Dit is onzes inziens een onjuiste implementatie van artikel 38, eerste en tweede lid van de Gasrichtlijn. Dit artikel 38 van de Gasrichtlijn maakt duidelijk dat – naast economisch onverantwoorde (transport)capaciteitsuitbreidingen – ook economisch onverantwoorde werkzaamheden ten aanzien van het realiseren van een aansluiting reden zijn voor afwijzing van een

	aansluitverzoek (tenzij de verzoeker bereid is hiervoor te betalen). NBNL stelt daarom de volgende tekstwijziging voor: 3.40, derde lid, onderdeel c: <i>de aanleg van een aansluiting op een transmissie- of distributiesysteem voor gas indien er sprake is van een gebrek aan capaciteit of van het ontbreken van een aansluiting en het niet economisch verantwoord is om de nodige uitbreidingswerkzaamheden te verrichten, tenzij een verzoeker bereid is te betalen voor de uitbreidingswerkzaamheden.</i> Deze tekstsuggestie is volledig in lijn met zowel artikel 38 van de Gasrichtlijn als met de voorgestelde tekst van artikel 3.47, tweede lid (die het wel heeft over het ontbreken van een aansluiting). Tevens lijkt het NBNL logisch dat artikel 3.40, derde lid, onderdeel c niet alleen ziet op de aanvraag van nieuwe aansluitingen (zie art. 3.40, eerste lid, onderdeel a), maar ook ziet op aanvragen voor een wijziging van een bestaande aansluiting (zie art. 3.40, eerste lid, onderdeel b). Een (aanvraag voor een) vergroting (=wijziging) van de aansluiting kan namelijk ook de aanleiding zijn voor uitbreidingsinvesteringen. Tot slot zal in de artikelsgewijze toelichting aangegeven moeten worden dat de uitbreidingswerkzaamheden tevens de (realisatie van de) aansluiting betreffen, evenals dat het naast een nieuwe aansluiting ook de wijziging van aansluiten betreft. Zie ook de consultatiereactie van Gasunie, die in het hoofdstuk "Gastransport" hier uitgebreider op in gaat.
3.40 aansluiten gas, vierde lid	De zinssnede "in afwijking van het derde lid, onderdeel c" dient te worden verwijderd. Deze zinssnede legt een verband tussen artikelen 38 en 42 van de Gasrichtlijn die de Gasrichtlijn zelf niet legt. Deze zinssnede dreigt er daarnaast voor te zorgen dat niet-economisch verantwoorde capaciteitsuitbreidingen toch moeten worden gerealiseerd.

	De tweede zin van artikel 3.40, vierde lid moet worden aangepast omdat deze inconsistent is met de wettelijke bepalingen t.a.v. investeringsplannen. Een uitbreidingsinvestering moet immers eerst in een vastgesteld investeringsplan zijn opgenomen, voordat deze uitbreidingsinvestering wordt gerealiseerd. De huidige formulering van deze tweede zin van artikel 3.40 kan de TSB Gas daarnaast verplichten om eerst de voor een aangevraagde aansluiting benodigde uitbreidingsinvesteringen te moeten realiseren <i>voordat</i> de TSB een aanbod voor het realiseren van die aansluiting kan doen die (het aanbod) vervolgens mogelijk niet door de aanvrager wordt geaccepteerd. Dit zou (maatschappelijke) waardevernietiging betekenen als ook een volstrekt onnodige stijging van de gastransporttarieven. De artikelsgewijze toelichting bij dit vierde lid dient van een duidelijke toelichting te worden voorzien. Zie ook de consultatiereactie van Gasunie, die in het hoofdstuk "Gastransport" hier nader op ingaat en ook een tekstvoorstel doet voor dit lid dat de eerste drie punten adresseert.
3.40, lid 7 (nieuw, voorheen lid 5)	In de eerste regel ontbreekt 'en met' na 'tot'.
3.40a, lid 1	Artikel 3.40a, eerste lid: "Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor waterstofgas doet in het voor hem krachtens artikel 3.37 vastgestelde gebied op verzoek een aanbod tot: a. aanleg van een aansluiting op zijn systeem op een voor die aansluiting geschikt punt met een voor die aansluiting geschikt drukniveau; (...)" De tekst moet zodanig aangepast worden dat duidelijk is dat de transmissiesysteembeheerder voor waterstofgas niet buiten de operationele drukbandbreedte dient te leveren. Zie daarnaast de punten bij 3.40 en de uitgebreide consultatiereactie van Gasunie op dit punt.
Artikel 3.48a invoed- en afleverspecificaties waterstofgas	In artikel 50 lid 3 van de Gasrichtlijn is opgenomen dat regulerende instanties kunnen

	besluiten om systeembeheerders voor waterstofgas verantwoordelijkheid te geven voor het waarborgen van een efficiënt gaskwaliteitsbeheer in hun systemen, indien nodig voor een efficiënt beheer van de waterstofkwaliteit en een stabiele waterstofkwaliteit in hun systemen. In de Implementatiewet is deze bevoegdheid niet aan de ACM toegekend. Tot slot wordt in de Transponeringstabel bij dit onderdeel uit de Gasrichtlijn per abuis verwezen naar artikel 3.48 in plaats van 3.48a.
3.56a meetinrichtingen systeem voor waterstofgas 3.60a verzamelen meetgegevens systeembeheerder waterstofgas	Artikel 3.56a/3.60a bepaalt dat de systeembeheerder voor waterstofgas een meetinrichting installeert en meetactiviteiten uitvoert. Voor het transmissiesysteem wijkt dit af van de ordening zoals in werking bij gas, waar in geval van invoeding de meetverantwoordelijkheid ligt bij de invoedende aangeslotene. Deze ordening zou ook toegepast moeten worden op het transmissiesysteem voor waterstofgas. Zie voor meer toelichting de consultatiereactie van Gasunie. Voor het distributiesysteem voor waterstofgas kan NBNL zich voor de beginfase van de ontwikkeling van de waterstofmarkt wel vinden in de ordening zoals opgenomen in de concept Implementatiewet. Voor een functionerend systeem is het noodzakelijk dat er ook voor het distributiesysteem (gekalibreerde) waterstofmeters worden ontwikkeld met voldoende meetnauwkeurigheid. Om de ontwikkeling van deze meettechnologie aan te jagen en de kosten van de ontwikkeling hiervan gedempt te verdelen, is het wenselijk om in eerste instantie de verantwoordelijkheid voor het meten bij de distributiesysteembeheerder voor waterstofgas te beleggen. Zodra sprake is van een volwassen metermarkt, ook voor meters voor distributiesystemen, is NBNL voorstander van het beleggen van de meetverantwoordelijkheid bij erkende meetbedrijven.
3.106 algemene bepalingen tarieven	Door in het eerste lid voor te schrijven aan welke partijen systeembeheerders tarieven in

	rekening mogen brengen, beperkt de wetgever de bevoegdheden die op basis van Europees recht bij de toezichthouder zijn belegd. Aanvullend op dit fundamentele punt, schrijft de huidige tekst voor dat de transmissiesysteembeheerder voor gas en transmissiesysteembeheerder voor waterstofgas alleen tarieven in rekening kunnen brengen bij netgebruikers. Gevolg hiervan is dat de transmissiesysteembeheerder voor waterstofgas geen aansluittarieven in rekening kan brengen bij aangesloten invoeders. Ook beperkt het oneigenlijk de mogelijkheden van de ACM voor de tarieven van de transmissiesysteembeheerder voor gas. Tot slot is de tekst te beperkend voor het nog te ontwikkelen tariefmodel voor distributiesysteembeheerders voor waterstofgas. Mogelijk dat via dit toekomstige model ook tarieven in rekening gebracht worden bij netgebruikers, niet zijnde aangeslotenen.
3.107 uitgangspunten en tariefstructuren	Onderstreepte groene tekst moet worden toegevoegd: "...tarieven waarop artikel 3.106, eerste lid, <u>aanhel en onderdeel a</u> van toepassing is." Artikel 3.106, eerste lid heeft namelijk ook een onderdeel b en op dat onderdeel is niet "deze paragraaf 3.6.2" van toepassing maar paragraaf 3.6.3. Dit betreft een correctie op de reeds aangenomen Energiewet.
3.112 Tarieven voor maatwerk	Aan artikel 3.112 is op twee plekken "<u>onderdelen a en b</u>" toegevoegd. Het artikel waar naar verwezen wordt (artikel 3.106 tweede lid) bevat echter geen onderdelen a en b. Mogelijk dat een ander artikel wordt bedoeld.
3.113a geografisch afgebakende transmissie- of distributiesystemen voor waterstofgas	In dit artikel ontbreekt het woord 'tarieven' in de titel.

Kenmerk
BR-2025-2170

Datum
30 september 2025

Memorie van Toelichting

Pagina/artikel	Tekst en toelichting
24	"van ambtshalve" "van" verwijderen